

1. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон від 18.03.2004 // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 492. – Ст. 40-41.
2. Про граничний розмір компенсації витрат на правову допомогу у цивільних та адміністративних справах : Закон України № 4191-VI від 20 грудня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 29. – Ст. 343.
3. Практика розгляду судами цивільних справ у наказному провадженні : Лист Верховного Суду України від 1 липня 2007 р. [Електр. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/2A53Open>.
4. Ухвала колегії суддів судової палати у цивільних справах ВСУ від 13 грудня 2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/15090072>.
5. Ухвала колегії суддів судової палати у цивільних справах Верховного суду України від 13 квітня 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/15090072>.
6. Островська Л.А. Визначення поняття процесуальної дії в контексті компенсації витрат на правову допомогу у цивільних справах / Л.А. Островська // Адвокат. – 2012. – № 4 (139). – С. 23-26.
7. Рішення КСУ у справі № 13-рп/2000 від 16 липня 2000 р. [Електр. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-00>.

Булана І.О.

студентка Дніпропетровського ДУВС

наук. кер. – **Аксютіна А.В.**

викл. каф. цивільно-правових дисциплін

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТАВИ ЯК СПОСОБУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Цивільне право як система правових норм регулює майнові та особисті немайнові відносини, засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності та широкій свободі їх учасників у визначенні своїх прав та обов'язків. В умовах переходу до ринкової економіки, додержання умов зобов'язань, прийнятих за договором, набуває особливої ваги. Цінність цивільного права полягає в тому, що воно у своїх нормах містить широкий арсенал засобів впливу на поведінку громадян та організацій через їхні інтереси і за допомогою інтересів. Одним із таких засобів впливу на майнові інтереси осіб є застосування до боржника способів забезпечення виконання зобов'язання. Застава – один із найдавніших способів забезпечення виконання зобов'язань. Мета застави – стимулювати належне виконання зобов'язань. Належне виконання зобов'язань сприяє стабільності становища учасників цивільного обороту [1, с. 3].

Забезпечувальна сутність застави полягає в тому, що, по-перше, застав-

ляється боржником або майновим поручителем конкретне майно, і на нього у разі порушення боржником зобов'язання кредитор може звернути стягнення; по-друге, кредитору-заставодержателю надається можливість задовольнити свої вимоги перед іншими кредиторами боржника. Термін «застава» використовується й в інших галузях права. Поряд з цивільно-правовою заставою існує податкова, кримінально-процесуальна, митна, виборча застава. Безумовно, інститути застави галузей публічного права мають свою специфіку та свою сферу застосування. Використання ж єдиного терміна різними галузями права може бути пояснене лише змістовністю самого слова «застава».

У словнику С.І. Ожегова виділяється три його значення: 1) передача майна у забезпечення зобов'язання (під іпотеку); 2) річ, яка надана під забезпечення; 3) доказ забезпечення будь-чого.

Саме підхід до застави як до забезпечення будь-чого дозволяє використовувати термін «застава» в різних галузях права [2, с. 42].

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про заставу» застава – це спосіб забезпечення виконання зобов'язань. В силу застави кредитор (заставодержатель) має право в разі невиконання боржником забезпеченого заставою зобов'язання одержати задоволення з вартості заставленого майна переважно перед іншими кредиторами [3].

Згідно з положеннями ст. 575 Цивільного кодексу видами застави є :

- іпотека – застава нерухомого майна, що залишається у володінні заставодавця або третьої особи;
- заклад – застава рухомого майна, що передається у володіння заставодержателя або за його наказом – у володіння третій особі.

За загальним правилом застава може збільшуватись або зменшуватись у сумі залежно від зміни суми основного зобов'язання. Залежність застави від основного зобов'язання підтверджується також тим, що визнання недійсності основного зобов'язання тягне за собою і недійсність застави. Крім того, похідність застави пов'язана з тим, що застава завжди йде за основним зобов'язанням і не має самостійного життя щодо забезпечуваної нею вимоги. Задоволення основного зобов'язання автоматично стає підставою для припинення застави [4, с. 14].

Таким чином, заставою може бути забезпечена дійсна вимога, в т.ч. вимога, яка може виникнути у майбутньому, за умови, що існує угода сторін про розмір забезпечення заставою таких вимог. Тож можна виділити характерні ознаки застави. По-перше, відокремлюється майно, яке може бути об'єктом звернення стягнення; по-друге, заставодержатель має переваги перед іншими кредиторами [5, с. 9].

Застава є одним із способів забезпечення виконання зобов'язання, тому основна її роль полягає у виконанні зобов'язань – стимулювання дотримання договірної поведінки. Завдяки їй реалізуються основні права сторін, такі як: захист інтересів кредитора і стимулювання боржника до виконання узятих зобов'язань шляхом впливу на сферу його майнових інтересів.

1. Гриджук Д.М., Олійник В.О. Застава як спосіб забезпечення виконання зобов'язань / Д.М. Гриджук, В.О. Олійник. – К. : Оріяни, 2002.
2. Пучковская И.И. Залог недвижимости – способ обеспечения исполнения обязательств : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Пучковская Ирина Йосифовна ; Национальная юрид. академия Украины. – Х., 1995.
3. Про іпотеку : Закон України від 05.06.2003 № 898-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.
4. Кармаза О.О., Чопенко В.О. Спосіб забезпечення виконання зобов'язання як застава / О.О. Кармаза, В.О. Чопенко. – К., 2007.
5. Дякович М.М. Цивільно-правові аспекти забезпечення майнових інтересів заставодержателя : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Дякович Мирослава Михайлівна ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – Л., 2003.

Бурчак А.А.

студентка Дніпропетровського ДУВС

наук. кер. – **Аксютіна А.В.**

викл. каф. цивільно-правових дисциплін

ОСОБЛИВОСТІ СПАДКОВОГО ДОГОВОРУ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Інститут спадкового договору відомий провідним законодавством минулого і сучасності. Виникнення цього правочину значною мірою пов'язане з правовими ідеями Стародавнього Риму щодо отримання майнового надання зі спадкової маси з боку певних осіб на випадок смерті.

Імовірніше за все, категорія спадкового договору з'явилася у пізні часи як продукт достатньо розвинених правових умов середньовічного звичаєвого права феодальної Європи (перш за все, Німеччини) [1, с. 90].

Договори про спадкування досить детально регламентовані законодавством багатьох країн Західної Європи (зокрема, Німеччини, Франції, Швейцарії, Великої Британії, Угорщини та ін.).

Становлення в Україні ринкових економічних відносин зумовлює необхідність кардинального реформування як цивільного законодавства в цілому, так і окремих його складових, зокрема договірних відносин. Цивільний кодекс України передбачає низку новітніх інститутів, раніше не відомих цивільному законодавству України, серед яких, зокрема, й інститут спадкового договору, навколо якого виникає багато проблем, пов'язаних із внутрішньою суперечністю норм, які регулюють даний інститут, та їх практичною реалізацією.

При дослідженні інституту спадкового договору варто розглянути питання щодо поняття спадкового договору та його змісту.

Згідно зі ст. 1302 Цивільного кодексу України, за спадковим договором